

РЕШЕНИЕ

№ 345

гр. София , 10.06.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 15-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание на дванадесети април, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Даниела Дончева
Членове: Красимир Маринов
Капка Павлова

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Красимир Маринов Въззивно търговско дело
№ 20211001000153 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258-273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба вх. № 300357/09.12.2020 г., подадена от Държавата, представлявана от министъра на финансите чрез юр.к. В. Б. срещу решение № 261158/12.11.2020 г., постановено по гр. дело № 1485/2019 г. по описа на Софийски градски съд, с което Република България, представлявана от министъра на финансите, адрес: гр. София, ул. „Г. С. Раковски“ № 102 е осъдена да заплати на „УП България 8“ ЕООД, гр. София, пл. „Позитано“ № 2, с ЕИК:200310652, както следва: - на основание чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД вр. чл. 4, § 3 ДЕС вр. чл. 7 КРБ, сумата от 138 304.28 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди от противоправно поведение на лица от състава на държавен орган, изразяващо се в приемане на разпоредба в закон, която е в съществено нарушение на правото на ЕС и противоречи на Конституцията и в неизпълнение на задължението да уредят отношенията, възникнали от прилагане на разпоредбата след обявяването ѝ за противоконституционна, която вреда се изразява в удържани такси по чл. 35а ЗЕВИ за периода 01.01.2014 г. - 09.08.2014 г., заедно със законната лихва от 31.01.2019 г. до окончателното плащане; - на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от 42 150.20 лв., представляваща лихва за забава върху горната главница за периода 31.01.2016 г. - 31.01.2019 г.; - на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 7643.16 лв., представляваща съдебни разноски пред Софийски градски съд; като присъдените на ищеца суми могат да се заплатят по банкова сметка посочена на л. 83 от делото.

Жалбоподателят счита решението за недопустимо поради липса на процесуалноправна и материалноправна легитимация на държавата да отговаря по така предявения иск за обезщетение на вреди, настъпили вследствие на законодателната дейност на Народното събрание – Държавата и Народното събрание били различни правни субекти и доколкото оплакванията на въззиваемата страна касаят дейността на правен субект (Народното събрание), различен от ответника по иска, то на самостоятелно правно основание искът срещу държавата се явявал изцяло недопустим, респ. неоснователен.

В условията на евентуалност – в случай, че въззивният съд приеме постановеното решение за допустимо, жалбоподателят излага съображения за неправилност на обжалвания съдебен акт. Твърди, че били неправилни изводите на градския съд: че държавата следвало да отговаря за вреди от законодателната дейност на Народното събрание; че приемането на процесните норми от ЗЕВИ представлявали противоправно действие от страна на Народното събрание; че било налице противоправно бездействие от страна на Народното събрание, което следвало да преуреди последиците от действието на процесните разпоредби по реда на чл. 22, ал. 4 ЗКС; че било налице пряка причинно-следствена връзка между твърдяното за противоправно бездействие на Народното събрание и твърдените вреди; че било налице нарушение на общностното право. Също така, жалбоподателят възразява, че решението не било мотивирано и неправилно не било разгледано, съответно не било уважено своевременно релевираното от ответника възражение за изтекла в негова полза погасителна давност.

По тези оплаквания, жалбоподателят моли въззивния съд на основание чл. 270, ал. 3, изр. I-во ГПК да обезсили обжалваното решение като недопустимо и да прекрати производството по делото, евентуално – да отмени съдебния акт като неправилен и да отхвърли предявените от ищцовото дружество искиви претенции с правно основание чл. 49 вр. с чл. 45 и чл. 86 ЗЗД, а в случай, че съдът уважи искането и настъпят условията за произнасяне по евентуално предявените искиве – същите да бъдат отхвърлени по изложените аргументи за тяхната неоснователност в отговора на искова молба. Жалбоподателят претендира и присъждане на разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК насрещната страна „УП България 8“ ЕООД чрез адвокат Р.М. от ВАК е подала отговор, с който оспорва въззивната жалба като неоснователна и моли въззивния съд да я остави без уважение като потвърди обжалваното решение, а в случай, че бъдат разгледани евентуално предявените искиве, то същите да бъдат уважени като основателни и доказани. Претендира присъждане на разноски.

В хода на устните състезания пред въззивния съд жалбоподателят - Държавата, представлявана от министъра на финансите чрез юр.к. Б., поддържа въззивната си жалба и направените с нея искания, а от своя страна въззиваемата страна - „УП България 8“ ЕООД, гр. София чрез адв. М. поддържа отговора си и направените с него искания.

Софийският апелативен съд, в настоящият си съдебен състав, след като се запозна с доводите на страните и доказателствата по делото, намира жалбата за процесуално допустима – подадена е в законоустановения срок за обжалване по чл. 259, ал. 1 ГПК от процесуално легитимирана страна, имаща правен интерес от обжалване и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, а разгледана по същество я намира за неоснователна поради следните съображения:

Производството пред Софийски градски съд е образувано по искова молба на „УП България 8“ ЕООД, гр. София, с която се предявени срещу Република България, представлявана от министъра на финансите няколко обективно евентуално съединени искове: държавата да бъде осъдена на основание чл. 49 ЗЗД вр. чл. 45 ЗЗД вр. чл. 7 от Конституцията на Република България (КРБ) да заплати на ищцовото дружество сумата от 138 304.28 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди от събрана такса в периода 01.01.2014 г. до 09.08.2014 г. въз основа на разпоредбата на чл. 35б ЗЕВИ, която е обявена за противоконституционна, ведно с лихва за забава в размер на 42 150.20 лв., за периода 31.01.2016 г. до 31.01.2019 г., ведно със законна лихва за забава от датата на депозиране на исквата молба - 31.01.2019 г. до окончателното изплащане на сумите; а в условията на евентуалност: държавата да бъде осъдена на основание чл. 55 ЗЗД или на основание чл. 59 ЗЗД да заплати на ищцовото дружество сумата от 138 304.28 лв., ведно със законна лихва за забава в размер на 42 150.20 лв., за периода 31.01.2016 г. до 31.01.2019 г., ведно с лихва за забава от датата на депозиране на исквата молба - 31.01.2019 г.

Ищецът твърди, че бил производител на електрическа енергия от възобновяем източник – вятър, като продавал електрическа енергия, произведена от собствена вятърна електрическа централа, по регулирани от КЕВР преференциални цени на електрическа енергия, която била изкупувана от „Енерго-Про Продажби“ АД съгласно договор за изкупуване на електрическа енергия № 97 от 26.08.2009 г., сключен между ищцовото дружество и „Е.ОН България Продажби“ АД. „Енерго-Про Продажби“ АД изкупувало ежесечно произведената електрическа енергия, на база издадени от ищеца фактури, по преференциална цена, определена от КЕВР с решение № Ц-010/30.03.2011 г. ВЯЕЦ на ищцовото дружество била присъединена към електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Север“ АД на основание сключен договор за присъединяване на обект на независим производител на електрическа енергия № ДУА-242/08.10.2007-3077/10.10.2007-4041-ВГ-08.09.2008 от 14.11.2008 г., между ищеца и „Е.ОН България Мрежи“ АД. С нормата на чл. 35а ЗЕВИ била въведена нова „такса“, приложима единствено по отношение на производителите на енергия с енергиен източник вятър и слънце в размер от 20 на сто върху приходите от преференциалната цена за произведената електрическа енергия от възобновяем източник. Съгласно чл. 35б ЗЕВИ таксата се удържала и внасяла в държавния бюджет от обществените или от крайните снабдители. С решение № 13 от 31.07.2014 г. на КС на РБ по к.д. № 1/2014 г. били обявени за противоконституционни точки 2 и 3 от § 6 от Заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет за 2014 г.(ДВ бр. 109/2013 г), с които били създадени чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 ЗЕВИ и същото било влязло в сила считано от 09.08.2014 г. Ищецът издал на ЕПП фактура № 1000000066 от 31.01.2014 г. за сумата от 130 037.59 лв. с ДДС за произведената през м. януари 2014 електрическа енергия от неговата ВЯЕЦ.

Също така твърди, че на 24.02.2014 г. „Енерго-Про Продажби“ АД извършило плащане на дружеството ищец по фактурата за м. 01/2014 г. за сумата от 108 364.66 лв. с ДДС, което представлявало първоначалната сума за произведена електрическа енергия по преференциална цена, намалена с новата такса от 20 %. По същия начин, през следващите месеци ищецът издавал съответните фактури за произведената електрическа енергия по преференциална цена, но получавал от „Е.ОН България Продажби“ АД плащане, намалено с 20 %, подробно описани. Така ищецът претърпял преки и непосредствени загуби (вреди) от неоснователно платени суми в общ размер от 138 304.28 лв. Налице било противоправно поведение на длъжностни лица,

съставляващи колективния държавен орган - Народно събрание, които се изразявали в приемането на противоконституционен закон - разпоредбите чл. 35а - чл. 35в ЗЕВИ и последващо бездействие - неуреждане на правните последици, възникнали в резултат на прилагането на тези норми по реда на чл. 22, ал. 4 ЗКС в двумесечния срок предвиден в ПОДНС.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът - Република България, представлявана от министъра на финансите чрез юр.к. В. Б., е депозирал отговор на исковата молба, в който оспорва исковете като недопустими, както и по основание и размер. Прави възражение за изтекла погасителна давност. Твърди, че процесните такси били събрани законосъобразно и на ищеца не се дължало обезщетение за заплащането им, защото КРБ съдържала забрана за придаване на обратно действие на обявените за противоконституционни разпоредби. По евентуалния иск, счита че не следвало да отговаря за действията на народните представители, че действията им не били виновни и противоправни. Оспорва и наличието на причинна връзка.

Софийският апелативен съд, в настоящият си съдебен състав намира обжалваното решение за валидно и допустимо. Същото е постановено от съдебния състав, който е разгледал делото в рамките на общата компетентност на съдилищата. Разгледани са по същество, (въз основа на изложените в исковата молба обстоятелства), така предявените главни искове, които са с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД вр. чл. 4, § 3 ДЕС вр. чл. 7 КРБ и чл. 86 ЗЗД и са процесуално допустими, а съответно, поради уважаването им, не са разгледани предявените в условията на евентуалност искове по чл. 55 ЗЗД, чл. 59 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД.

Пред настоящата инстанция не се поддържат направените с отговора на исковата молба възражения за подведомственост на делото на административния съд, поради което апелативният съд не излага съображения в тази насока.

Неоснователни са оплакванията по жалбата за недопустимост на решението поради липса на процесуалноправна и материалноправна легитимация на държавата да отговаря по така предявените искове. Народното събрание е държавен орган, а народните представители са длъжности лица и поради това на основание чл. 7 КРБ държавата е процесуално легитимирана да отговаря по искове, предявени за обезщетяване на вреди, причинени от тяхната дейност.

Относно законосъобразността на обжалваното решение по същество на спора, на основание чл. 269 ГПК, въззивният съд извърши преценка в рамките на наведените с въззивната жалба доводи, при което намира следното от фактическа и правна страна:

Не е спорно между страните, а и се установява от събраните по делото писмени доказателства, че ищцовото дружество „УП България 8“ ЕООД е производител на електрическа енергия от възобновяем източник – вятър.

По силата на договор за присъединяване на обект на независим производител на електрическа енергия № ДУА-242/08.10.2007-3077/10.10.2007-4041-ВГ-08.09.2008 от 14.11.2008 г. (л. 38-40), сключен между „УП България 8“ ЕООД и „Е.ОН България Мрежи“ АД, електрическата централа, находяща се в имот № 35746.21.104 по плана за земеразделяне на с. ***, общ. Каварна, собственост на ищцовото дружество е присъединена към електроразпределителната мрежа на „Е.ОН България Мрежи“ АД.

Съгласно договор за изкупуване на електрическа енергия, произведена от възобновяем енергиен източник № 97/26.08.2009 г. (л. 31-35), сключен между „УП България 8“ ЕООД като производител и „Е.ОН България Продажби“ АД (от 10.09.2012 г. преименувано на „Енерго-Про Продажби“ АД) като купувач, продавачът се е задължил да произвежда електроенергия от възобновяеми източници чрез енергиен обект – вятърна централа ВЯЕЦ „*** Север-3“, находяща се в землището на с. ***, общ. Каварна срещу насрещното задължение на купувача да изкупува цялото количество произведена енергия на преференциални цени.

Видно от справка на КЕВР, обективизирана в писмо изх. № Е-12-00435/20.07.2020 г. (л. 153), „Енерго-Про Продажби“ АД е превеждало удържаните от ищеца „УП България 8“ ЕООД такси от 20 % по бюджетна сметка на КЕВР, през периода от 01.01.2014 г. - 09.08.2014 г., като от сумите от КЕВР са прехвърлени към централния бюджет при спазване на указанията на Министерство на финансите. Според справката, така удържаната и преведена такса за производство на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия възлиза на 138 304.28 лв.

По делото е изслушана и приета съдебно-счетоводна експертиза въз основа на представени фактури и справки, изготвена от вещото лице П. Д.. Съгласно заключението, за периода от 01.01.2014 г. - 09.08.2014 г. начислената „такса за производство на електрическа енергия“ по удостоверения за удържана такса по чл. 35б ЗЕВИ от страна на „Енерго-Про Продажби“ АД е в размер на 138 304.28 лева. „Енерго-Про Продажби“ АД е превеждало удържаните такси от 20 % по сметка на КЕВР в срок до 15-то число, както следва: с платежни нареждания на 15.04.2014 г., на 05.07.2014 г., на 15.10.2014 г. с посочено основание - такса за производство на електрическа енергия, съгласно чл. 35б ЗЕВИ. Законната лихва за забава върху главницата от 138 304.28 лв. за периода 31.01.2016 г. до 31.01.2019 г. възлиза на 42 154.07 лв.

Страните не спорят и относно това, че с решение на КС № 13/31.07.2014 г. разпоредбите на чл. 35а-35в ЗЕВИ са обявени за противоконституционни. Решението е обнародвано на 06.08.2014 г. и е влязло в сила на 10.08.2014 г. Съгласно разпоредбата на чл. 151, ал. 2 КРБ актът, обявен за противоконституционен, не се прилага от деня на влизането на решението в сила. Следователно, за релевиращия период от 01.01.2014 г. до 09.08.2014 г. законовата разпоредба е действаща, което обстоятелство не се оспорва от ищцовото дружество, а претенцията му е обоснована с твърдение за противоправност поради приемане на противоконституционна разпоредба.

С оглед на така установеното от фактическа страна, настоящият съдебен състав намира така предявения от „УП България 8“ ЕООД срещу Република България, представлявана от министъра на финансите, иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД вр. чл. 4, § 3 ДЕС вр. чл. 7 КРБ за основателен и доказан, тъй като са налице предпоставките за ангажиране деликтната отговорност на ответника.

Отговорността на Държавата за незаконни актове и действия на нейни органи се основава на чл. 7 КРБ. Част от хипотезите, при които се реализира тази отговорност са уредени в ЗОДОВ. Основанията за отговорност са разграничени според вида държавна дейност – на администрацията или на правозащитните органи и като отделно основание – на КПКОНПИ. Когато отговорността на държавата не може да се реализира по реда на този закон, тя се реализира по реда на общото гражданско законодателство.

За да бъде уважен иска за ангажиране отговорността на възложителя по чл. 49 ЗЗД следва да бъде установено, че е понесена вреда от ищеца, която е настъпила в резултат на виновно и противоправно поведение на длъжностно лице/лица, изпълнявали работа по възлагане от страна на Държавата като ответник по иска. Както вече беше посочено по-горе, съгласно чл. 7 КРБ държавата отговаря за вредите, причинени от незаконни актове или действия на нейните органи.

Народното събрание осъществява законодателната власт в Република България, която е една от формите на държавна власт, а правомощията му произтичат от държавата като форма на организация на обществото. Съответно, народните представители са длъжностни лица, макар и особени, които със своите действия осъществяват неговите функции. Това налага извод, че е налице правоотношение по възлагане на работа от нейна страна, което е и първият елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 49 ЗЗД.

Втората предпоставка за уважаване на такъв иск е наличието на противоправно поведение. По делото е безспорно, че с разпоредбите на чл. 35а-35в ЗЕВИ е въведена такса за производство на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия, която се определя по формулата в чл. 35а, ал. 2 ЗЕВИ. Тези норми са прогласени за противоконституционни с решение на КС № 13/31.07.2014 г. по к. д. № 1/2014 г., което решение има действие занапред, т. е. разпоредбите не се прилагат считано от влизането му в сила. В случая, това означава, че нормите на чл. 35а-35в ЗЕВИ спират да действат от 10.08.2014 г. Решенията на КС съгласно чл. 14, ал. 6 ЗКС са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани. Следователно, противоконституционността на посочените текстове е установена с влязло в сила спрямо всички решение. Макар нормите да не се прилагат занапред противоконституционността на същите е изначална – от момента на приемането им. Това означава, че е налице противоправно поведение на длъжностните лица – народни представители, които са извършили действие в нарушение на основния закон на страната – Конституцията. Като противоправно следва да се квалифицира и поведението на същите, изразяващо в неизпълнение на задължението им да предприемат необходимите действия по уреждане на възникналите правни последици от акта, който е обявен за противоконституционен (чл. 22, ал. 4 ЗКС). Не могат да бъде споделено схващането на ответната страна, че тази разпоредба на ЗКС предвижда една възможност, но не и задължение това да бъде направено. Напротив, текстът е императивен. Използван е изразът „се уреждат“ за правните последици от обявявания за противоконституционен акт, а не „може да бъдат уредени“. Тезата, че такова уреждане не е необходимо с оглед характера на нормите, които са обявени за противоконституционни също не може да бъде възприета. Законът е вменил в задължение на съответния орган уреждането на последиците от обявяване на противоконституционността. Това обхваща не само евентуалното приемане на нова, конституционносъобразна норма, а на всички последици от прилагането на старата такава. В случая това е именно осъщественото плащане на такса, за която е прието, че противоречи на Конституцията.

Следва и да се отбележи, както правилно е посочил и първоинстанционния съд, че доколкото принципът на защита на оправданите правни очаквания, на устойчивост и предвидимост на бизнес средата и на равнопоставеност и недискриминация на правните субекти са провъзгласени чрез първичното право на ЕС (ДФЕС), то с приемането на процесните разпоредби е налице съществено нарушение и на правото на ЕС, с оглед констатацията на КС, че нормите по недопустим начин създават обособен, специален правен режим за някои субекти на стопанска дейност и изключват

този специален режим за други.

На следващо място безспорно е установена вредата - заплащане на въведената такса и съответно - намаляване на имуществото на ищеца със сума, равна на претендираната като в случай, че тази такса не е била въведена, то производителят е щял да получи пълния размер на стойността на цената на произведената от него електрическа енергия. Настъпването на тази вреда е в причинна връзка с противоправното поведение на народните представители, тъй като именно посочените норми са основанието за събиране на таксата.

Последният елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане е вината. Съгласно нормата на чл. 45, ал. 2 ЗЗД вината се предполага. В тежест на ответната страна е да установи евентуалните си твърдения, че такава не е налице. В случая не са ангажирани доказателства длъжностните лица – народни представителни да са положили дължимата грижа, за да предотвратят настъпването на деликта.

По тези съображения, така предявения иск по чл. 49 вр. чл. 45 ЗЗД вр. чл. 4, § 3 ДЕС вр. чл. 7 КРБ следва да бъде уважен като основателен и доказан.

С оглед на това, следва да бъде разгледано направеното възражение за изтекла в полза на ответната страна погасителна давност.

В отговора на исковата молба се посочва, че доколкото се твърдяло, че неправомерното действие на ответника и увреждането на ищеца било настъпило с действията на народните представители по приемането на § 6, т. 2 и т. 3 от Закона за държавния бюджет на РБ за 2014 г., осъществили се на дата 04.12.2013 г. (или евентуално на дата 09.12.2013 г. с приемането на закона в цялост), а исковата молба била входирана в съда на 31.01.2019 г., то исковете били погасени по давност.

Въззивният съд счита така направеното възражение за погасяване по давност на иска за неоснователно. Съгласно чл. 22, ал. 4 ЗКС органът (в случая Народното събрание), приел обявения за противоконституционен акт има задължението да уреди възникналите правни последици от него. Съобразно чл. 81, ал. 4 от Правилника за дейността на Народното събрание това задължение следва да се изпълни в двумесечен срок от влизането в сила на решението на КС, т. е. от 10.08.2014 г. Срокът е изтекъл на 10.10.2014 г. Именно от този момент е възникнало правото на ищеца да търси обезщетение на претърпените вреди на основание на деликт и съответно е започнала да тече погасителната давност за този иск. Поради това и след като исковата молба е подадена в съда на 31.01.2019 г., то тя е подадена преди изтичане на петгодишния давностен срок и следователно искът не е погасен по давност и следва да бъде уважен.

Предвид уважаването на основния иск, като основателна и доказана следва да бъде уважена и акцесорната претенция за заплащане на законната лихва върху главницата от 138 304.28 лв. за периода 31.01.2016 г. - 31.01.2019 г., която е в претендирания от ищеца размер 42 150.20 лв., съгласно заключението на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза – налице е забавено плащане и с оглед на което са налице предпоставките по чл. 86 ЗЗД.

Поради уважаване на главния иск, не следва да се разглеждат предявените евентуални иски за неоснователно обогатяване по чл. 55, ал. 1 ЗЗД и чл. 59 ЗЗД.

Предвид гореизложените съображения, настоящият съдебен състав намира доводите по въззивната жалба за неоснователни и поради съвпадение в крайните изводи на двете съдебни инстанции, на основание чл. 271, ал. 1 ГПК обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

С оглед изхода на делото и съобразно списъка по чл. 80 ГПК и приложените договор за правна защита и съдействие, фактура № 10043/28.02.2021 г. и платежно нареждане от 09.04.2021 г., жалбоподателят – Република България, представлявана от министъра на финансите, следва да бъде осъден да заплати въззиваемата страна „УП България 8“ ЕООД сумата от 635.84 лв. (шестстотин тридесет и пет лева и осемдесет и четири стотинки), представляваща направени разноси във въззивното производство – заплатено адвокатско възнаграждение.

Водим от горното, настоящият съдебен състав на Апелативен съд – София

РЕШИ:

Потвърждава решение № 261158/12.11.2020 г., постановено по гр. дело № 1485/2019 г. по описа на Софийски градски съд.

Осъжда Република България, представлявана от министъра на финансите, адрес: гр. София, ул. „Г. С. Раковски“ № 102 **да заплати** на „УП България 8“ ЕООД, гр. София, пл. „Позитано“ № 2, с ЕИК:200310652 сумата от **635.84 лв.** (шестстотин тридесет и пет лева и осемдесет и четири стотинки), представляваща направени **разноси** във въззивното производство – заплатено адвокатско възнаграждение.

Настоящото решение **подлежи на касационно обжалване** при наличие основанията по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____